

► Letní byt

Carlo Goldoni

Vittoria přistižena módní policií: Nehraj si na celebritu, lezou z tebe nitě!

LIVORNO – Belvedérky dobývají Livorno! Nejnovější módní hit konečně dorazil zásluhou madam Granonové z pařížských krejčovských salónů i do Toskánska. Nákladný model si zatím nechaly ušít jen dvě zákaznice: slečny Vittoria a Giacinta. Jenže když dva dělají totéž, není to totéž. Kde jinde by se měly obě slečny pochlubit novými společenskými šaty než na letním bytě v Monteneru. Giacintina sázka na efektní francouzský střih vyšla: má sexy tělo, blond hřívu plavých vlasů a v belvedérkách působí noblesně a přitom dráždivě. Proti tomu Vittoria v lacině spíchnutých belvedérkách – to je krutá halucinace, esence nevkusy, práce amatérská a provinční. V módním duelu tentokrát opět zvítězila slečna Giacinta.

Komičtí chalupáři

Za dob Carla Goldoniho patřily letní byty (villegiature) na venkově k bontónu dobré společnosti. Ta móda přišla z Paříže a se skutečným návratem k přírodě a odpočinkem měly ty přechodné útoky z města společného asi tolik jako pastýřky z literárních rokokových idylek a žánrových obrázků se skutečným vesnickým životem. Zato poskytovaly o to větší příležitost k společenské zábavě, hostinám, flirtování a hazardním hrám, a to i za cenu leckdy tíživých vydání – zvláště, když se méně zámožní opíčili po zámožnějších.

Čtěte dále na straně 2 »

Vzhůru do Montenera!

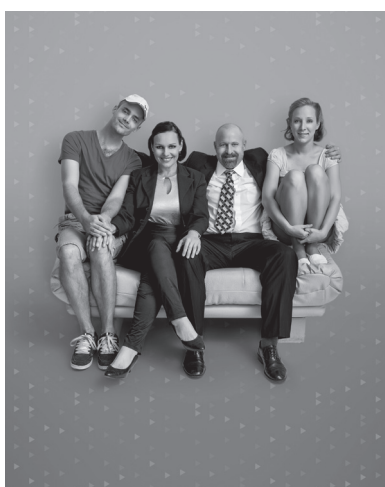
Jak daleko je to na letní byt? Pár set metrů. Přijedete-li dnes do Livorna, pojedete městským autobusem na konečnou stanici, přesednete na lanovku a necháte se pohodlně vyvézt na vyhlídku, ze které je vidět na moře i na livornský přístav. Je to oblíbené výletní místo více než dvě století. Dříve se na těchto příkrých svazích rozkládal hustý hvozd, honební revír Medicejských. Pocestní se nepřehlédného lesa, ve kterém řádily

loupežnické bandy, báli a zdaleka ho obcházeli; tehdy také místo dostalo svůj druhý název - Dáblova hora (Monte del Diavolo). Ve 14. století došlo na tomto místě k zázraku: zbloudilý zchromlý pastýř našel na úpatí kopce obraz Panny Marie. Vystoupal s ním nahoru po montenerském svahu a zázračně se uzdravil. Z Montenera se stalo významné poutní místo a později tam byl vystavěn klášter zasvěcený Panně Marii.

Rozkvět Montenera započal ovšem až v 18. století. Tehdy se stal kopec cílem nejen věřících poutníků, ale i livornských výletníků a obliba idylického místa za hranicemi města pak rostla po celé 19. století. Po stránkách rostly vilky a chatky, počátkem 20. století zkrátila cestu zmiňovaná lanovka. Po druhé světové válce význam Montenera jako výletního místa poklesl a dnes je vyhledáváno zejména kvůli prohlídkám mariánského kláštera.

Programové tipy MDK v 99. sezoně

MDK zve na tragikomický příběh neobyčejně obyčejné rodiny!

Praporky ve větru

Philipp Löhle

Režie: Lukáš Brutovský

Píše se rok devatenáct set devadesát něco, železná opona padla a nastává doba plná neomezených možností. Otec podniká, máma se stará o domácnost a děti rostou jako z vody. Jak dlouho jim ale vydrží tahle idyla?

MDK zve na napínavé detektivní pátrání i nečekaná odhalení!

Podivný případ se psem

Simon Stephens podle Marka Haddona

Štěpán Benoni jako nejmladší detektiv v historii!

„Včerejší představení Podivný případ se psem...Prostě paráda! Naprosto dokonalý herecký výkon Štěpána nás úplně pohltil!“ (reakce diváka na Facebooku MDK)

Letní byt

» premiéra 30. listopadu 2013 v Divadle Lampion «

Překlad: **Eva Bezděková**

Režie: **Zdeněk Dušek**

Dramaturgie: **Daniel Příbyl**

Scéna: **Jan Štěpánek**

Kostýmy: **Lucia Škandíková**

Hudba: **Daniel Fikejz**

Osoby a obsazení:

Leonardo **Štěpán Benoni**

Vittoria, jeho sestra **Šárka Opršálová**

Paolo, Leonardův sluha **Jiří Š. Hájek**

Cecco, jiný Leonardův sluha **Jiří Böhm**

Filippo **Hynek Chmelař**

Giacinta, jeho dcera **Eva Josefíková**

Sabina, Giacintina teta **Zuzana Mixová**

Brigida, Giacintina komorná **Bohdana Pavlíková**

Guglielmo **Ondřej Novák**

Ferdinando **Tomáš Petřík**

Fulgenzio **Luboš Veselý**

Costanza **Alena Štréblová**

Rosina, její neter **Lenka Zahradnická**

Tita, jejich sluha **Karel Sekyrka**

Tognino, Rosinin snoubenec **Petr Buchta**

Beltram, jeho sluha **Vendelín Lévai**

Velký mistr malých formátů

Carlo Goldoni, nejslavnější italský komediograf všech dob, se narodil v roce 1707 v benátské farnosti San Toma ve starém paláci (dnešní Goldoniho muzeum) jako vnuk bonvivánského notáře a milovníka divadla a syn lékaře s dobrodružnými sklony. Dětství prožil se stěhovavými a nezdařile podnikavými rodiči v nejruznějších severoitalských městech a cestovatelský pud mu zůstal do dospělosti. Jako nezdárný student proběhl různé školy, pokoušel se o filozofii, vystudoval však na pokračování práva a živil se pak jako pomocník u soudu, vypomáhal otci v lékařské praxi, byl také tajemníkem benátského velvyslanectví v Miláně, avšak jeho zájem se obracel vždy spíše k divadlu.

Ačkoli byl literárně činný již od útlého mládí, profesionálním spisovatelem se stal až ve svých čtyřiceti letech: většinu vrcholných komedií vytvořil mezi roky 1748 a 1762 a to většinou na objednávku pro různé divadelní společnosti. Byl autorem neobyčejně plodným, napsal přes dvě stě komedií, dále několik desítek tragédií, tragikomedií a libret ke komickému i vážnému operám,

více než tisíc stran lyriky, překládal z francouzštiny, sepsal vlastní memoáry, zůstala po něm rozsáhlá korespondence.

Příznivý ohlas jeho her mu umožnil postupně realizovat „divadelní reformu“, jejíž podstatou bylo prosazení komedie s pevně fixovaným textem proti tradiční improvizované lidové komedii. O této reformě však musel Goldoni vést dlouholetý konflikt se svými literárními odpůrci. V ustavičných polemikách Goldoni uskutečňoval svůj ideál charakterové komedie: vyzýval, aby se divadlo vzdalo masek (poněvadž brání jemné mimice), přijalo uhlazenější řeč a vyměnilo konvenční situace za náměty z každodenního života. Zasazoval se o odstranění fantastiky, vulgárnosti a nerealistických postupů a o jejich náhradu sentimentem a realismem, a to jak v líčených událostech, tak ve způsobu zpracování. Celých deset let měl tento boj o novou podobu komedie povahu tvůrčí soutěže a Goldoni svými argumenty i tvorbou přesvědčivě vítězil. Na vrcholu jeho uměleckého mistrovství, v pětapadesáti letech, se ale situ-

ace nečekaně vyhrotila, když do sporu vstoupil Goldoniho kolega, umělecky konzervativní dramatik Carlo Gozzi; ten po několika ostrých pamfletech uvedl v roce 1761 hru Lásky ke třem pomerančům, v níž ohlásil návrat lidové komedie na italská jeviště a soupeřícího kolegu zesměšnil.

Bouřlivý ohlas Gozziho her a návrat starých forem do divadelní praxe přiměl Goldoniho, roztrpčeného odpůrcovým úspěchem u publika, k odchodu z Benátek. V roce 1762 odjel natrvalo z Itálie a přijal místo ředitele Italské komedie v Paříži, ani tam se ale neseťkal s pochopením diváků, ba ani herců. Pokračoval sice v tvorbě, některé nové hry posílal do Itálie, jinými texty se pokoušel prosadit na francouzských scénách, nakonec se však roku 1765 stal učitelem italštiny na francouzském královském dvoře. V roce 1769 mu byla udělena královská penze, 1787 dokončil obsáhlé Paměti. Po francouzské revoluci mu byla penze odňata, na konci života tak živil v chudobě. Rozhodnutí Konventu o navrácení penze bylo vydáno paradoxně až den po Goldoniho smrti (1793).

Komičtí chalupáři

» Pokračování ze strany 1

Celé 18. století, které tak fatálně vyvrcholilo francouzskou revolucí, se v Evropě neslo ve znamení rivality bohatnoucího měšťanstva a slábnoucí šlechty. Měšťané se svým chováním snažili dokázat, že právě oni vytváří bohatství, nežijí z rent a legálních podvodů, nevyloukají klín klínem. V Letním bytě jsme však ještě dál, je to začátek úpadku zbohatlých měšťanů, stali se z nich zbohatlíci a jejich výhled do budoucnosti se silně zamlžil. Snobové začali napodobovat své mocenské předchůdce, proti kterým ještě nedávno vystupovali jako mravokárci. Hazardní hra, zázračné řešení finančního krachu, šaškovo posluhování, čokoláda, káva, koření, cukr, svíčky, jízda v kočáru, to vše je viditelná tvář skryté reality: nelásky, společenské závislosti, lživé hry. Konzum musí být vidět, stal se viditelným znakem. Lež se stává divadlem, nastupuje diktatura přetvářky.

Komedie o životě na dluh

Goldoni na toto téma napsal nejprve dvě komedie: Nespokojenec (1755) a Letní byt (1761), obě se setkaly s vřelým diváckým přijetím. Zanedlouho pak věnoval rekreační mánii Benáťanů (ačkoli celý děj je umístěn do Livorna) celou trilogii na sebe navazujících celovečerních komedií: Posedlost letním bytem, Dobrodružství na letním bytě a Návrat z letního bytu (všechny z roku 1761). První díl je ryze komický: věřitelé tlučou na dveře, ale na letní byt se jet musí, stůj co stůj. Účel světi prostředky, má-li se zachránit životní úroveň. Klopotný úprk do přírody se zastaví až ve druhém díle, když všichni dorazí do přírody, místa radovánky. A vkrádá se prázdnost. Návratu neujdou – do sychravého podzimu, k hořké pravdě. Vrátili se, ale jsou tu vůbec doma? A jsou vůbec někde doma? Komedie sice končí tak, jak obvykle klasické komedie končívají – svatbami. Ale jsou to podivně hořké svatby, láska v nich kulhá nejméně na jednu nohu, jakoby právě takové polovičaté a neideální řešení bylo symbolickým vyjádřením toho, čeho v životě dokážeme dosáhnout...

Knižní vydání této trilogie uvedl autor výstižnou předmluvou: „Z nevinné zábavy na venkově se stala v naší době vášeň, mánie, nezřízenost. Vergilius a mnozí jiní, kdož opěvovali venkovský život, probudili v lidech lásku k půvabnému poklidu v ústraní, ale do lesů pronikla ctižádost: letní hosté s sebou přivážejí na venkov městskou okázalost

a zmatek a zkazili radost sedlákům a pastýřům, kteří se z nadutosti svých pánů přesvědčují o své bídě. Tento námět je tak bohatý na směšnost a výstřednosti všeho druhu, že mi poskytl látku na několik komedií, které mají za základ pravdu a přitom si nijak nejsou podobné. V první je vidět bláznění při přípravách, v druhé pošetile chování a ve třetí bolestné následky, které z toho všeho pocházejí. Hlavní postavy těchto tří her, které jsou stále stejné, jsou z toho druhu lidí, které jsem si právě chtěl vzít na mušku – totiž prostí občané, ne šlechtici a ne boháči, protože šlechticům a boháčům jejich titul či jméno dovoluje dělat něco víc než jiným lidem. Ctižádost malých lidí je držet krok s velkými a to je právě to směšné, na co jsem chtěl poukázat, abych docílil nápravy, je-li to vůbec možné.“

Trilogie byla postupně uvedena v Benátkách v průběhu roku 1761, pak ale dlouhá dvě staletí stála na okraji zájmu. Divadelníky odrazovala jednak svou délkou a také celkovým smutným, melancholickým vyzněním. Teprve ve 20. století, když se divadlo poučilo z her Ibsenových a Čechovových a našlo prostředky, jak smísit příběh z rokokové doby s žánrem moderní tragikomedie, se Letní byt vrátil na světová jeviště. Stalo se tak především zásluhou významného italského režiséra Giorgia Strehlera, který v roce 1954 pojal nápad uvést celou trilogii v jediném večeru. Od té doby se v této zkoncentrované úpravě objevuje Letní byt pravidelně v repertoáru i těch nejvýznamnějších světových divadel; zejména v posledních letech ekonomické krize se Goldoniho komedie o životě na dluh, komedie o společnosti, která ztrácí svůj cíl, stává mimořádně aktuální a není divu,

že v čase kladenské premiéry hru uvádí prestižní evropské scény, například bavorská Münchner Kammerspiele, nizozemská Toneelgroep či pařížská Comédie-Française.

„Kdy vás pustí ta prázdninová horečka! S tímhle letním bytem je to úplná mánie. Jenom pryč z města, ven, na nic jiného nemyslíte.“

hlavní partneři společnosti Divadla Kladno s.r.o.

partneři společnosti Divadla Kladno s.r.o.

ALPIQ

HORNICKÝ SKANZEN MAYRAU VE VINAŘÍCH
Otevřeno denně: listopad–duben 9–15 hod.
květen–říjen 9–17 hod.
www.omk.cz

mediální partneři společnosti Divadla Kladno s.r.o.

Kamelot

RELAX RADIO

Region Český rozhlas FM 100.5

Tento program vydává společnost Divadla Kladno s.r.o. Společnost je založena Statutárním městem Kladno. Ředitelka Městského divadla Kladno: Mgr. Blanka Bendlová, umělecký šéf Městského divadla Kladno: MgA. Daniel Příbyl. Nositele autorských práv k překladu díla zastupuje DILIA, divadelní, literární, audiovizuální agentura, o.s., Krátkého 1, Praha 9.

Výprava byla zhotovena v dílnách Městského divadla Kladno; vedoucí výrobních dílen: Tomáš Dolanský; světla: Jaroslav Beneš, Pavel Kašelják, Jiří Douda; zvuk: Vladimír Nejedlý, Jan Pydych; rekvizity: Růžena Hammerová, Pavel Burger; garderoba: Věra Vaiglová, Petra Hlaváčková; vlásenky: Eva Engelthalerová, Malvína Hloušková; vedoucí techniky: Miroslav Novák, David Toman; inspicie a nápověda: Iveta Arnaudovová; produkce: Stanislava Rožnovská.

Grafický koncept programu: Johana Tomková & Do Hoai Nam, grafická realizace: Tomáš Glasberger, titulní fotografie: Patrik Borecký. Cena programu 5,- Kč.